

The Importance of the Maritime Library Fund in the Scientific Research and Educational Process

Nataša Gobović, Ana Kerndl

Abstract: Libraries are repositories of knowledge, and they were created long before the creation of the book itself. First libraries were established long time ago in the Babylonian Empire and ancient Egypt. In the modern world dominated by Internet and modern technologies, libraries have lost their status as the “only” repository of information, even though they represent a cultural, educational and learning centre. In this paper readers will have the opportunity to become more familiar with the Maritime Library in Kotor. We will try to describe the need for having a university library in Kotor, a city with a long maritime tradition. Special attention will be paid to the formation and evaluation of the library fund, as well as library services that have been improved and modernized over time, all in order to respond to the modern demands of users. The Maritime Library, as a support to scientific research and educational process at the Faculty of Maritime Studies Kotor, Faculty of Tourism and Hotel Management, and Institute of Marine Biology, well equipped and offering a multidisciplinary library fund, fully corresponds to the requirements of a modern librarianship.

Keywords: Maritime Library, Library fund, Evaluation, E-catalog.

1. Uvod

Neosporiva je činjenica da je za dobru navigaciju potrebno prije svega mirno more.

Boku Kotorsku krase čarobni zalivi mirnog i dubokog mora, uramljenog okolnim brdima sa šumama hrasta, bora, oraha, jasena i drugih, tako da ga čuvaju od oluja i neprijatelja. U takvom prirodnom ambijentu stvoreni su posebni uslovi života ovdašnjeg stanovništva. Boka je oduvijek poznata kao pomorski kraj, a njeni stanovnici čuveni i poznati pomorci koji su plovili cijelim svijetom. Pomorstvo je odavnina imalo veoma važnu ulogu u društvenom, ekonomskom, kulturnom i socijalnom razvitku stanovništa određenog područja, pa je tako znatno uticalo i na privredni razvoj Boke Kotorske. Pomorska djelatnost zahtijevala je od pomoraca poznavanje

geografije, kartografije, matematike i astronomije. Jednom riječju, trebalo je imati dosta nautičkog znanja da bi se moglo ploviti.

U najstarijim vremenima pomorska znanja sticala su se isključivo na brodovima. Ali geografska otkrića, pomorski poduhvati, ubrzani razvoj trgovine i drugih privrednih grana, doveli su do prvih organizovanih oblika pomorskog školstva. Kako u svijetu tako i kod nas.

Prva pomorska znanja naši pomorci sticali su u privatnim školama. I to od sveštenika, tada jedinih obrazovanih ljudi i od iskusnih kapetana u mjestima gdje je pomorstvo bilo razvijeno. Kao istaknuta mjesta u kojima se izvodila pomorska nastava pominju se Perast, u kojem je formirana prva privatna pomorska škola, zatim Kotor, Prčanj, Topla i Herceg Novi [9].

Zanimljiva je činjenica da su sva stečena pomorska znanja i vještine, Bokelji prenosili na svoje potomke koji su vremenom stasali u mornare, oficire i kapetane.

Ubrzani razvoj pomorstva koji je podrazumijevao veću brojnost trgovačke flote, izmjenu u veličini i izgledu brodova, kao i njihovu tehničku opremljenost, zatim prirast broja pomoraca i opšti razvoj trgovine u svijetu, izazvali su potrebu da se nivo znanja iz pomorstva podigne za stepenik više. Pomorske škole prerastaju u više pomorske škole u kojima se počinju formirati i prve biblioteke.

2. Formiranje Biblioteke Pomorskog fakulteta Kotor i Biblioteke Fakulteta za turizam i hotelijerstvo

Pomorska biblioteka svoju obrazovnu, naučnu i kulturnu djelatnost obavlja od 1959. godina kada je osnovana uporedo sa tadašnjom Višom pomorskom školom u Kotoru i bila je jedna od prvih visokoškolskih biblioteka u Crnoj Gori. Biblioteka, kao i njena matična ustanova bile su smještene u Srednjoj pomorskoj školi. S obzirom na tako ograničeni prostor, i bibliotečki fond je tada bio dosta skroman, i sastojao se uglavnom od udžbeničke literature. Obogaćivanju bibliotečkog fonda, nabavkom stručnih, kako monografskih tako i serijskih publikacija, doprinijele su donacije tadašnjih pomorskih preduzeća, obrazovnih ustanova i institucija iz kulture, samim tim biblioteka postaje neophodan segment nastavnog procesa [6]. Svog prvog bibliotečkog radnika biblioteka dobija 1961. godine, 1972. godine u sadašnjoj zgradi Pomorskog fakulteta Kotor dobija dvije zasebne prostorije, čitaonicu i depo. „Počinje sistematski da se radi na stvaranju uslova za sopstvenu izdavačku djelatnost što je ubrzo rezultiralo brojnim naslovima skripti, udžbenika i priručnika, čiji su autori nastavnici i saradnici Fakulteta. Kao kruna izdavačke djelatnosti, 1974. godine pojavljuje se

stručni časopis *Zbornik Više pomorske škole u Kotoru*“ [13]. Zahvaljujući izdavačkoj djelatnosti i štampanju prvog broja *Zbornika Više pomorske škole u Kotoru*, Pomorska biblioteka je u mogućnosti da razvija i jedan novi bibliotečki servis, razmjenu, i na taj način umnogome doprinese prinovljavanju svog fonda. Nakon toga počinje da se razvija još jedan značajan bibliotečki servis, međubibliotečka pozajmica, koja omogućava korisnicima da dođu do publikacija kojima biblioteka ne raspolaže.

Nagli razvoj nauke, tehnologije i, sljedstveno tome, razvoj ustanova visokog obrazovanja, uvođenje niza novih nastavnih disciplina, kao i obaveza sticanja naučnih zvanja nastavnog osoblja - dodatno su motivisali autore da se okrenu pisanju i objavljivanju stručnih i naučnih radova, što je rezultiralo povećanim obimom produkcije i tematskom raznovrsnošću. Kada se govori o izdavaštvu, treba imati u vidu činjenicu da je osnivanjem i djelovanjem Instituta za pomorstvo i turizam u Kotoru, kao posebne naučnoistraživačke jedinice Univerziteta Crne Gore, izdavačka djelatnost u oblasti pomorstva i turizma značajno obogaćena. Institut se pojavljuje u ulozi izdavača naučnih monografija, stručnih knjiga, zbornika, te kao nosilac projekata i autor studija i analiza pomorskog i turističkog tržišta Crne Gore i Jugoslavije [3, 5].

U periodu od svog osnivanja pa do kraja osamdesetih godina prošlog vijeka biblioteka je imala problema sa prostorom kako za smještaj građe tako i sa prostorom za čitaonicu.

Međutim, najznačajniji momenat u istoriji Pomorske biblioteke je preseljenje u novu zgradu. „Zahvaljujući patriotizmu i finansijskoj pomoći brodovlasnika iz Monaka Boža Dabinovića, Pomorska biblioteka je svoju noviju istoriju postojanja i rada započela u julu 1989. godine u renoviranoj zgradi u Dobroti. Ovu značajnu donaciju, gospodin Dabinović, čiji korijeni potiču iz Dobrote, posvetio je u spomen na svog oca, prof. dr Antuna Stijepova Dabinovića“ [17]. Ovaj nadaleko čuveni pomorski stručnjak prepoznao je značaj jedne dobro opremljene i savremeno organizovane biblioteke, gdje budući pomorci mogu naći sve neophodne informacije koje su im potrebne za sticanje aktuelnih znanja iz pomorstva i njemu komplementarnih disciplina.

Sve do 2004. godine bibliotečki fond Fakulteta za pomorstvo u Kotoru i Fakulteta za turizam i hotelijerstvo bio je jedinstven. Na osnovu Odluke Dekana Fakulteta za pomorstvo u Kotoru (Sl. broj 01-2165) od 22.10.2001. godine donešena je odluka o razdvajanju fonda oba fakulteta i formirana je komisija koja je trebala da prati realizaciju razdvajanja bibliotečkog fonda. Nakon imenovanja komisije definisani su kriterijumi za razdvajanje bibliotečkog materijala i formiranje Biblioteke Fakulteta za turizam i hotelijerstvo. Novoformiranoj biblioteci pripale su sve monografske, serijske

i periodične publikacije, knjižni i neknjižni materijal iz oblasti turizma, hotelijerstva i ugostiteljstva, bibliotečka građa, koja se odnosi na strane jezike, opšteobrazovne predmete, na zajedničke ili dodirne stručne oblasti na našem i stranim jezicima, ukoliko Biblioteka posjeduje više od dva primjerka istog naslova, referensna zbirka koja se tiče turizma i njemu srodnih disciplina, svi diplomski radovi koju su odbranjeni na Pomorsko-ekonomskom i Turističkom odsjeku od 1974. godine, službene publikacije (nastavni planovi i sl.). Nakon izlučivanja pomenutih publikacija iz fonda Biblioteke Fakulteta za pomorstvo u Kotoru, pristupilo se razduženju svake publikacije kroz odgovarajuću inventarnu knjigu, precrtavanju inventarnog broja i otpisu karte korisnika, te nakon toga novom zaduženju kroz inventarnu knjigu Biblioteke Fakulteta za turizam i hotelijerstvo.

Bibliotečki fond koji je na osnovu ovog razdvajanja pripao Fakultetu za turizam i hotelijerstvo čini oko 1630 primjerka monografskih publikacija i oko 630 primjeraka serijskih publikacija. Pomenuti fond bio je baza za formiranje Biblioteke Fakulteta za turizam i hotelijerstvo, koja je u tom periodu i dobila i svog prvog bibliotekara. Međutim, fond ove biblioteke, iako fizički odvojen, ostao je u prostorijama Pomorske biblioteke.

Pomorska biblioteka je nakon korjenite reorganizacije bibliotečko-informacionog sistema Univerziteta Crne Gore djelovala u okviru Centralne univerzitetske biblioteke, centralizovane organizacione jedinice u okviru Rektorata Univerziteta Crne Gore, kao njen odjeljak (2015-2018). S obzirom na to da se navedeni oblik organizacije biblioteka na Univerzitetu nije mogao uspješno sprovesti u praksi, 2018. godine je došlo do ponovnog uspostavljanja organizacije bibliotečko-informacionog sistema na osnovama koje su prethodile navedenoj reorganizaciji [14].

Najnovijom reorganizacijom bibliotečke djelatnosti na Univerzitetu Crne Gore, Pomorska biblioteka postala je zajednička biblioteka za tri univerzitetske jedinice, i to: Pomorski fakultet Kotor, Fakultet za turizam i hotelijerstvo i Institut za biologiju mora, a u organizacionom smislu ona je sastavni dio Pomorskog fakulteta Kotor.

3. Fond Pomorske biblioteke - logistička podrška nastavnom i naučnoistraživačkom radu na matičnim fakultetima

Značaj akademskih biblioteka i akademskog bibliotekarstva istaknut je nizom dokumenata, među kojima se kao temeljni uzima britanski *University Grants Committee Report* iz 1921. godine, prema kome: „Karakter i efikasnost univerziteta može se procijeniti prema tretmanu njegovog centralnog organa – biblioteke. Biblioteka je neophodna kao primarna i

najvitalnija potreba u opremi univerziteta“[21]. Dakle, prije gotovo sto godina definisan je značaj akademske biblioteke kao centralnog dijela (jedinice, organa) univerziteta. Od tada do danas bibliotekarstvo, a posebno akademsko, napredovalo je većom ili manjom dinamikom, ali ono što je konstanta jeste činjenica da je akademska biblioteka i tada i sada *de facto* srce svakog fakulteta/univerziteta. Ove navode potvrđuje i citat iz *Atkinson Report*-a iz 1976. godine: „Biblioteka je srce univerziteta“ [19]. Akademske biblioteke to postižu kvalitetom svojih kolekcija, prije svih – referensnih publikacija iz konkretnih oblasti (engl. *core collection*) koje služe studentima, nastavnicima, istraživačima kako bi proširili svoja znanja i razvijali kritičku, inovativnu misao i time podsticali dalji razvoj nauke i društva.

Prvi u nizu zadataka visokoškolskih biblioteka je kontinuirano i promišljeno popunjavanje fondova. Bibliotečki fond fakultetskih biblioteka u sistemu vrednovanja kvaliteta visokog obrazovanja je značajan element bez kojeg fakulteti ne bi mogli biti konkurentni [20]. Uloga stručne biblioteke danas jeste da prilagođava svoju organizacionu strukturu, radne procese i procedure kvaliteta prema korisniku, tj. njegovim potrebama, sklonostima, afinitetima, stepenu obrazovanja, navikama, zahtjevima. Korisnik posmatran na pomenuti način jeste fokusna tačka planiranja, organizovanja, realizovanja i kontrole bibliotečkih usluga. Bibliotečki servisi, a prije svih servisiranje korisnika odgovarajućom stručnom literaturom (u formatima koji prate savremene informaciono-komunikacione trendove), su uspješni u mjeri u kojoj su korišćeni. Zbog toga današnje stručne biblioteke usmjeravaju svoje aktivnosti ka animiranju korisnika i adekvatnoj diseminaciji informacija [11, 12].

Pomorska biblioteka kao visokoškolska i stručna biblioteka namijenjena je u prvom redu studentima, profesorima i saradnicima Pomorskog fakulteta Kotor i Fakulteta za turizam i hotelijerstvo, polaznicima raznih kurseva koji se održavaju na fakultetu u sklopu Centra za obuku pomoraca, kao i istraživačima pomorstva.

S obzirom na to da danas Pomorska biblioteka predstavlja zajedničku biblioteku tri univerzitetske jedinice, govorimo o vrlo raznovrsnom bibliotečkom fondu iz oblasti pomorstva, turizma i njima komplementarnih disciplina. Danas biblioteka broji oko 19000 primjeraka monografskih publikacija (fond Biblioteke Pomorskog fakulteta Kotor čini oko 15200 monografskih publikacija, a fond Biblioteke Fakulteta za turizam i hotelijerstvo oko 3800 primjeraka) i oko osamdestak naslova serijskih publikacija. Fond Pomorske biblioteke organizovan je u nekoliko zbirki, i to: zbirka monografskih publikacija, zbirka periodičnih – serijskih publikacija, zbirka diplomskih, završnih i specijalističkih radova, zbirka

magistarskih/master radova, zbirka doktorskih disertacija, referensna zbirka i zbirka neknjižne građe. Njen fond je uvećan i dvijema privatnim bibliotekama: bibliotekom Lucijana Kosa, istaknutog stručnjaka iz oblasti saobraćaja i pomorstva i bibliotekom akademika Vladislava Brajkovića, jednog od najvećih stručnjaka za pomorsko pravo dvadesetog vijeka [7, 8].

Pomorska biblioteka je značajno obogatila svoj fond vrijednim publikacijama nabavljenim kroz realizaciju nekoliko međunarodnih projekata. Zahvaljujući projektu HERD programa pod nazivom „Montenegro Sustainable Maritime Competence Development Initiative“ kojeg je Pomorski fakultet Kotor sprovodio sa Aalesund University College/Fakultetom za pomorske tehnologije i operacije iz Alesunda, Norveška, fond Pomorske biblioteke obogađen je sa preko 100 eminentnih naslova renomiranih izdavača, pretežno na engleskom jeziku iz oblasti nautike, brodomaštinstva, pomorskog prava, pomorske elektrotehnike, off-shore operacija, pomorskog transporta i menadžmenta. Kroz projekat „NAUTICA CBC – Jačanje, inovacije i promocija ponude nautičkog turizma i kulturnog naslijeđa kroz prekograničnu saradnju“, koji je finansiran sredstvima Interreg-IPA CBC HR-BA-ME fondova Evropske unije, nabavljeno je oko 50 publikacija iz oblasti sigurnosti i bezbjednosti u pomorstvu, sajber kriminala u pomorstvu, nautičkog turizma, pomorskog menadžmenta, destinacijskog marketinga i menadžmenta i ostalih srodnih disciplina. Nedavno je Pomorska biblioteka obogatila svoj fond i elektronskim knjigama koje su nabavljene kroz projekat „MEP&M - Razvoj regionalnog zajedničkog master programa za zaštitu i upravljanje morskom sredinom“, za studente budućeg zajedničkog interdisciplinarnog master programa na engleskom jeziku iz oblasti zaštite i upravljanja morskom sredinom, plave ekonomije, plavog rasta, savremenih trendova u obalnom turizmu i pomorskom transportu i dr.

Moramo napomenuti saradnju sa lokalnim institucijama kulture, naročito onim koji se tiču korišćenja i valorizacije fonda Pomorske biblioteke. Sa zadovoljstvom se sjećamo saradnje na realizaciji projekta „Izložba stare i rijetke knjige iz legata akademika Vladislava Brajkovića“. Projekat je realizovan sredstvima Ministarstva kulture Crne Gore iz Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2019. godinu u saradnji sa Kulturnim centrom „Nikola Đurković“ Kotor, Gradskom bibliotekom i čitaonicom. Otvaranju izložbe su prisustvovali i učenici Srednje pomorske škole Kotor, čime je nastavljena uspješna saradnja Pomorske biblioteke i ove ustanove.

Cilj ove izložbe je bio da se ukaže javnosti na kulturno bogatstvo kojim raspolaže Pomorska biblioteka, da se naučnicima, istraživačima, studentima i građanstvu omogući uvid u biblioteku akademika Brajkovića, istaknutog

poznavaoca pomorskog prava sa ovog područja. Pomorska biblioteka u Kotoru na pravi način doprinosi očuvanju, zaštiti, valorizaciji, prezentaciji i popularizaciji naše kulturne baštine, širenju znanja o njenim vrijednostima i značaju [18].

Pomorska biblioteka u Kotoru predstavlja neodvojivu kariku u ukupnom edukativnom procesu i naučnoistraživačkom radu na matičnim fakultetima. U svome radu Pomorska biblioteka se rukovodi, kao okvirnim načelom, vizijom i misijom Univerziteta Crne Gore i matičnih fakulteta (strateški planovi), vodeći brigu da ukupan menadžment bibliotečkog poslovanja uspješno odgovori potrebama i zahtjevima korisnika (operativni planovi), kako bi ispunila svoje ciljeve i zadatke.

Bibliotečki fond sa odgovarajućim kolekcijama (zbirkama) bibliotečke građe, koja se u fizičkom smislu pojavljuje u različitim oblicima (formatima) - nosiocima informacija (znanja), služi kao logistička podrška obrazovnom i naučnoistraživačkom radu i, zajedno sa servisima koje biblioteka pruža korisnicima, umnogome odslikava ukupan kvalitet rada na fakultetima, institutima, univerzitetima kao matičnim ustanovama.

Karakter, struktura, sadržina (kvalitet) bibliotečkih kolekcija (zbirki), opremljenost savremenom informaciono-komunikacionom opremom, ekipiranje stručnim kadrom, radno vrijeme i prostor - parametri su koji određuju nivo razvijenosti akademskih biblioteka. Kvalitet fondova visokoškolskih i/ili univerzitetskih biblioteka, koji je pod redovnom internom i eksternom evaluacijom, značajan je element u sistemu vrednovanja visokog obrazovanja, što je od izuzetne važnosti za postizanje konkurentnosti na globalnom visokoškolskom prostoru [2, 4].

U pomorskom visokom obrazovanju, koje obrazuje i osposobljava kadrove za međunarodno pomorsko tržište, od izuzetne je važnosti da stručne, pripadajuće biblioteke menadžiraju bibliotečke kolekcije na način da ravnomjerno pokrivaju stručne oblasti koje se izučavaju na matičnoj ustanovi u skladu sa zahtjevima ECTS kataloga gdje prednost u nabavci ima obavezna literatura; da prate i nabavljaju publikacije koje daju uvid u pomorsku legislativu na međunarodnom (internacionalnom), nacionalnom i lokalnom nivou; da u zbirkama bude određeni procenat aktuelne stručne literature na engleskom jeziku kao jeziku pomorske struke; da pokušaju nabaviti adekvatan broj primjeraka; da nabave naslove u formatima koje korisnici zahtijevaju.

Pomorskim obrazovnim institucijama nameće se obaveza da svoj nastavni program prilagode preporukama Međunarodne pomorske organizacije (eng. IMO – *International Maritime Organization*), odnosno da pomorska praktična i teorijska znanja moraju biti usklađena sa zahtjevima

Međunarodne konvencije o standardnim treninzima, sertifikatima i držanju straže (eng. STCW - *The International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers*) i dvijema temeljnim konvencijama koje se tiču lične zaštite i sigurnosti i zaštite mora i okeana od potencijalnog zagađenja (eng. SOLAS – *The International Convention for the Safety of Life at Sea* i eng. MARPOL - *The International Convention for the Prevention of Pollution from Ships*). U tom pogledu je neophodno da studenti u svojim bibliotekama mogu lako, jednostavno i praktično pronaći i koristiti odgovarajuće, kvalitetne informacione resurse.

U savremenom informatičkom svijetu biblioteke svoje usluge pokušavaju sve više približiti korisnicima. Izradom i postavljanjem elektronskih kataloga korisnici ne moraju fizički posjetiti biblioteku da bi pogledali njen fond, već iz svojih domova mogu putem onlajn kanala pregledati bibliotečku građu. Kompletan fond Pomorske biblioteke obrađen je u elektronskom katalogu COBISS.CG i time dostupan korisnicima 24/7 sati dnevno. U nastojanju da se unaprijedi pristup izvorima informacija i pruži podrška akademskoj komunikaciji implementacijom institucionalnog digitalnog repozitorijuma pod nazivom *Digitalni arhiv Univerziteta Crne Gore*, stvorena je mogućnost za otvoreni pristup publikacijama koje nastaju u toku nastavnog i istraživačkog rada na Univerzitetu. Pohranjenim elektronskim publikacijama može se pristupiti preko samog repozitorijuma ili preko kataloških linkova u okviru bibliografskih zapisa za štampane verzije ovih publikacija [16].

Biblioteka Pomorskog fakulteta predstavlja važan segment u edukativnom procesu i naučnoistraživačkom radu u okviru organizacionih jedinica za čije potrebe je i organizovana, a njen fond bio je i jeste potencijal za izradu brojnih naučnih i stručnih radova, elaborata i projekata. Kao takva, ona se pojavljuje kao institucionalna podrška obrazovnim i naučnoistraživačkim procesima i istovremeno čuvar znanja i informacija koje posjeduje.

4. Zaključak

Savremeni razvoj nauke i tehnologije, razmjena ideja, razvoj kreativnosti kao i sve veće potrebe za znanjem i informacijama, uslovile su promjene u visokoškolskom obrazovanju, pa samim tim i u poslovanju visokoškolskih biblioteka [1].

Visokoškolske biblioteke predstavljaju najbitiniju kariku u obrazovnom i naučnoistraživačkom procesu koji se odvija na univerzitetima. Međutim, promjene u visokoškolskom obrazovanju uslovile su i promjene u

organizaciji samih biblioteka. Ovdje se prije svega misli na odstupanje od klasičnog i tradicionalnog tipa bibliotekarstva [15].

Kao što se obrazovni i naučnoistraživački procesi sve više premiještaju u virtuelni svijet zahvaljujući ekspanziji informacijskih izvora u elektronskoj formi, tako se sve više mijenjaju i zahtjevi korisnika.

Biblioteka danas više nije riznica u kojoj se čuvaju informacije, već se pažnja preusmjerava na potrebe korisnika. Da bi se odgovorilo tim zahtjevima biblioteke moraju planski izgrađivati svoje zbirke, koje su logistička podrška obrazovnom i naučnoistraživačkom radu i u velikoj mjeri doprinose kvalitetu rada na fakultetima i njihovom postizanju konkurentnosti na globalnom nivou [10].

Otvoreni pristup predstavlja novi model distribucije informacija, a biblioteke su upravo institucije koje korisniku moraju da olakšaju povezivanje znanja i nesmetano korišćenje izvora informacija.

Jedan od glavnih prioriteta u visokoškolskom obrazovanju jeste uključiti biblioteke u obrazovno-naučni proces i stvoriti kvalitetne uslove za razvoj informacijske pismenosti kod korisnika kao osnove za cjeloživotno učenje.

Literatura

- [1] P. Brofi, *Biblioteke u dvadest prvom veku*, Beograd: Clio, 2005.
- [2] B. Cicmil, *Visokoškolske biblioteke Univerziteta Crne Gore*, *Bibliološki glasnik: časopis za bibliotečku teoriju i praksu*, god. 4, br. 1/2, str. 179-196, 2006.
- [3] R. Danilović, N. Gobović, *Bibliografija izdavačke djelatnosti Fakulteta za pomorstvo u Kotoru (Više pomorske škole) i Instituta za pomorstvo i turizam 1959-2014*, Podgorica: Univerzitet Crne Gore, 2020.
- [4] R. Danilović, *Procjena i vrednovanje bibliotečkog fonda*, *Bibliološki glasnik: časopis za bibliotečku teoriju i praksu*, god. 4, br. 1/2, str. 205-222, 2006.
- [5] R. Danilović, „Izdavačka djelatnost Fakulteta za pomorstvo u Kotoru“, *Pomorstvo*, god. 10, br. 18, str. 44, 2003.
- [6] R. Danilović, „Obogaćivanje knjižnog fonda Pomorske biblioteke“, *Pomorstvo*, god. 9, br. 16, str. 46, 2002.
- [7] R. Danilović, „Biblioteka Fakulteta za pomorstvo – Kotor važan segment obrazovnog procesa“, *Pomorstvo*, god. 3, br. 6/7, str. 19-21, 1996.

- [8] N. Gobović, A. Kerndl, „Pomorska biblioteka u Kotoru-spona nauke, istorije i kulture“, Libraries, Archives and Museums Conference (LAM), Montenegro, 2018, Cetinje, pp. 65-72, 2019.
- [9] B. Ivošević, „Trideset godina rada i razvoja Fakulteta za pomorstvo u Kotoru“, Zbornik fakulteta za pomorstvo, god. 15, br. 15, str. 17-51, 1989.
- [10] P. Klejton, G. J. Gorman, Upravljanje izvorima informacija u bibliotekama, Beograd: Clio, 2003.
- [11] T. Krajna, H. Markulin, „Nabava knjižnične građe u visokoškolskim knjižnicama“, Vjesnik bibliotekara Hrvatske, Vol. 54, No. 3, str. 21-42, 2011.
- [12] Z. Majstorović, K. Ivić, „Izgradnja zbirke u Sveučilišnom knjižničnom sustavu“, Vjesnik bibliotekara Hrvatske, Vol. 54, No. 3, str. 43-67, 2011.
- [13] Monografija: 2011-2017, Kotor: Univerzitet Crne Gore, Pomorski fakultet Kotor, 2017.
- [14] Odluka Rektora o organizaciji djelatnosti Centralne Univerzitetske biblioteke, br 01-3160, Podgorica, 01.12.2015.
- [15] Z. Petremanec, D. Legat, „Savremeni trendovi su potreba visokoškolskih biblioteka (primjer Univerzitetske biblioteke Maribor), 6. Međunarodna konferencija BAM 2012-Upravljanje znanjem, Tuzla, 2012. str. 58-78.
- [16] Politika razvoja fondova, 2017, dostupno na: https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_19317/objava_9016/fajlovi/Nabavna%20politika%20CUB.pdf
- [17] Pomorski fakultet Kotor: (60 godina), Kotor: Univerzitet Crne Gore, Pomorski fakultet Kotor, 2019.
- [18] Stare i rijetke knjige: legat akademika Vladislava Brajkovića, Kotor: Kulturni centar „Nikola Đurković“ Kotor Gradska biblioteka i čitaonica, 2019.
- [19] University Grants Committee: Report of the Capital Provision for University Library (The Atkinson Report), London: HMSO, 1976.
- [20] R. Vrana, J. Kovačević, „Razvoj knjižničnih zbirki kao preduvjet i mjera razvoja knjižnice“, Vjesnik bibliotekara Hrvatske, Vol. 60, No. 1, str. 79-102, 2017.
- [21] A. Vraneš: Visokoškolske biblioteke, Beograd, Banja Luka: Konzorcijum TEMPUS projekta UMI_JEP 16059-2001, Univerzitetska biblioteka „Svetozar Marković“, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske, 2004.

Značaj fonda Pomorske biblioteke u naučnoistraživačkom i edukativnom procesu

Nataša Gobović, Ana Kerndl

Sažetak: Biblioteke su riznice znanja i pojavile su se mnogo prije nastanka same knjige. Počeci nastanka prvih biblioteka datiraju još iz perioda Vavilonskog carstva i drevnog Egipta. Danas, u modernom svijetu sa dominacijom interneta i savremenih tehnologija, iako su biblioteke izgubile status „jedinog“ skladišta informacija, i dalje predstavljaju svojevrzne centre kulture, obrazovanja i učenja. U ovom radu čitaoci će imati priliku da se поблиže upoznaju sa Pomorskom bibliotekom u Kotoru. Govorićemo o potrebama za osnivanjem jedne visokoškolske biblioteke u Kotoru, gradu koji baštini dugu pomorsku tradiciju. Posebna pažnja posvećena je formiranju i evaluaciji bibliotečkog fonda, kao i bibliotečkim servisima koji su se vremenom usavršavali i modernizovali, a sve u cilju da se odgovori savremenim zahtjevima korisnika. Pomorska biblioteka kao segment edukativnog i naučnoistraživačkog procesa koji se odvija na Pomorskom fakultetu Kotor, Fakultetu za turizam i hotelijerstvo i Institutu za biologiju mora zahvaljujući veoma dobroj opremljenosti i multidisciplinarnom bibliotečkom fondu, u potpunosti korespondira zahtjevima savremenog bibliotekarstva.

Ključne riječi: Pomorska biblioteka, bibliotečki fond, evaluacija, elektronski katalog.

Dostavljen: 17/03/2023 Nataša Gobović
Prihvaćen: 08/05/2023 Univerzitet Crne Gore, Pomorski fakultet
Kotor, Pomorska biblioteka,
Dobrota 171, Kotor, Crna Gore
Email: natasagobovic@gmail.com

Ana Kerndl
Univerzitet Crne Gore, Pomorski fakultet
Kotor, Pomorska biblioteka,
Dobrota 171, Kotor, Crna Gore
Email: fzthbibl@ucg.ac.me